

HUSVÉT

1911.

ápr. 16.

Husvétkor.

*Hozsanna! zengjen ének
A népek Istenének,
Hozsanna néked, Égi fény
E nagy nap reggelén!*

*

*A rabigát letörted,
Leküzdted a halált,
Sok milliónyi árva
Benned Atyát talált,
Kinek büntet, sujt a keze,
S mégis szeretet Istene!
Oly végtelen szerettél,
Ertünk emberré lettél,
S a golgothán,
A keresztfán
Kinos halált szenvedtél!
Husvét dicső Báránya,
Nagy áldozati bér,
Meggaltál szótalanul
Az emberiségér.
S e bünterhelte földteke
Parányi embere
Kacagott, míg a keresztfán
Haldoklott Istene!*

*

*Feltámadtál! Halleluja!
Önerődből megint,
Feltámadtál! Halleluja!
Sirod bánatra int,
Meggáltás műve
Már befejezve:
Nincs már az égből száműzött,
Nincs a pokloktól üldözött:
Legyőzted a pokolkaput,
Mennybe nyitott, szabad az ut!*

*

*Hozsanna! zengjen ének
A népek Istenének,
Hozsanna Néked, Égi fény
E nagy nap reggelén!*

D. A.

Feltámadás ünnepén.

Teljes tavaszi pompájában ragyog a felséges természet, éltető sugarakat lövel a nap öreg földünkre és ebben a csodás, bűvös évszakban beköszöntött a tavasz egyik legszebb és a kereszténység egyik legmagasztosabb ünnepe: *Szent Husvét*.

„Feltámadott az Ur Fia!” — hangzik egyetlen szózatként az egész keresztény világon. És a templomokban, az ünnepi menetekben, mindenütt hirdetik most a nagy, az általános feltámadást. Feltámadunk mindannyian! . . .

Mély és bölcs szimbolumot rejt magában a feltámadás ünnepe. A természet nagy ébredése idejében, tavasszal van Husvét ünnepe, akkor tehát, amidőn a lelkekbe is napsugaras önbizalom, tavaszi munkakedv, életöröm költözik. Az Ur Fia feltámad e szent ünnepén, teljes gloriájában ragyog minden keresztény hívő előtt és úgy hirdeti nekik: „Feltámadunk!” Itt a tavasz, ébred a természet, mi is ébredjünk, szeressük az életet, dolgozzunk és ne csüggedjünk. Van miért élni: feltámadunk! Ezeket az igazságokat rejt magában a Husvét és át is érzi most mindenki ezeket a szent tanításokat.

Husvét napján nemuljon el a gyülölködés, a viszály minden téren és minden osztályban. Az áhihozott rend és béke költözzék be véglegesen országunkba. Az ipar, a kereskedelem, a gazdaság régi, fojtó bilinesei hulljanak le immár, a feltámadás ünnepével egyidejűleg jöjjön el hazánk feltámadása is. Boldogabb, derüesebb tavasz következék reánk, mint az eddigiek voltak!

Husvét-i népszokások.

A husvét, a feltámadás ünnepe, elevenebbé a második napon, a vízbevető hétfőn válik: a locsolással. A husvétot megelőző hét a csöndes áhitat hete és nagypénteken még a kálvinista is böjtöl. Igen, a kálvinista is. Ez az egyetlen böjtnapja van a kálvinistának, mikor zsiros ételt nem eszik. Krisztus urunk feltámadása és a természet ébredése egyidőre esik s lelki szemünk verőfényesnek, mosolygósnak látja ezt az ünnepet.

A fiatalság csak nem enged a hagyományos szokásból. Házról-házra járkák a lányos házakat, megöntözik a lányokat „mert ha meg nem öntik, nem virágozik szépet”. A falusi legény nem vesz illatos vizet, jó az Istenadta kutviz és evvel épenséggel nem takarékoskodnak. Tele fazékkal, dezsával, vederral öntik végig a leányzót, sőt meg a kuthoz is elviszik, nagy sivalkodások között, hogy alaposabban megöntözhessék.

A gyermekek is kiveszik részüket a husvét örömeiből. Sorra járkák ők is a házakat s mint karácsony estéjén a zörgő dióért rigmusolnak, most még a piros tojásért öntöznek.

Mint husvét-i szokás maradt fenn szorványosan a „határjárás”, mely ősrégi szokás s nyilván csak az idők folyamán kapcsolódott össze a husvéttal. A „határjárás” tulajdonképen az, hogy a legények már nagypénteken összeverődnek apróbb csoportokba, és együttesen járkák a határt. Felkeresnek minden egyes forrást, minden egyes csorgót, melyeket a késő őszi esőzések és a téli viharok megrongáltak, eliszapoltak, vagy gizzgazzal megtöltötték és mindegyiket kitisztogatják, helyre állítják a legnagyobb gonddal, hogy a következő mezei munkák idejében a szomjuhozók ne szükölködjének soha friss, éltető vízben.

Ez a komolyabb része a dolognak. Az igazi várva-várt multság, az ugynevezett „határjárás” husvét szombatjára esik.

E napon, estefelé, nagy kúrtszóval és kurjongatással mennek a legények a falunak arra a végére, a merre zöldül már a vetéskert.

Itt aztán hozzálatnak a szervezkedéshez a legények. Választanak maguk közül papot, aki a könyörgéseket olvassa fel a magukkal hozott imádságos könyvből. Választanak éneklő mestert, aki az elfuvandó zsoltárokat soronként előre diktálja. Van aztán ítélő bíró, csapómester, kürtös, négy rendőr, két tűzmester stb.

Aztán jó későre elindul a menet égő lámpásokkal a vetés körül. Folyvást harsány kürtöléstől, kurjongatástól és váltogatva egy-egy áhítatos zsoltárkenetes dallamától hangzik vissza a mezőség.

Végre a határhelyen meggyujtanak egy jó nagy szalmazsupot, hogy a szomszéd faluknak is hirt adjanak a határjárásról. Aztán együttesen elénekelnek egy husvéti éneket, a végén pedig hangos kiáltásba törnek ki mindnyájan: „Adj uram bort, buzát, bőséget, csendességet a magyar hazában!”

Innen hazatérnek a határjárók ismét a faluba. Ahol lány, vagy ifju menyecske van, fehér barka ágat tűznek a kapura. Ezzel azt akarják kipuhatolni, hogy husvét másnapján virradóra szívesen látják-e őket, ha öntözni mennek. Ahol a kapuról másnap levették az ágat, oda az öntözők világért be nem teszik a lábukat! Ők csak oda mennek, ahol szeretettel várnak rájuk!

Mily kár, hogy ez a szép ősrégi szokás, mint annyi más, áldozatul esett a civilizációnak és ma csak már szórványosan, itt-ott divik.

Külvárosban.

*Zeg zugos utcák, szűk sikátorok,
Némán, sötétben köztük ballagok.
Itt béke van, itt hűsítőbb a lég,
Nem hallom itt az emberek nesztét.*

*Amint megyek, egy tántorgó alak,
Vállán teher, mellettem elhalad
S mig félkezével durván félrelök
Nagy átkozódva egyet menydörög:*

*— Az ember estig terheket cipel
S az utját itt is renyhe állja el . . .
— Szegény jó ember, Isten tudja csak
Hogy melyikünknek terhe súlyosabb.*

Ruff Andor.

A vetélytársak.

Nagy csődület támadt az özvegy tanár háza előtt. Lótásfutás, ijedt kiáltozás megállította a járókelőket és az emberek rémülten magyarázták egymásnak a szerencsétlenséget.

A tanár nyolc éves kis leánya zuhant le egy fáról, a kerti dísznek szolgáló körakásra. Egy krimson rózsacsokrot akart hatalmába keríteni. Elvesztette az egyensúlyt és egy pár perc alatt elment oda, ahova igen sokan csak nagy megpróbáltatások után juthatnak.

Aztán jöttek-mentek a szomorú házba és másnap hófehér ravatalán feküdt Katóka. S a ravatala virágokkal volt elborítva, nem látszott ki, csak a sápadt kis arc, mintha szépen, nyugodtan aludt volna. És az átlátszó kis kezében ott haldoklott, a gyilkos, piros rózsabokréta.

Részvétlátogatók, idegen közömbös emberek jöttek. Dívatos szűkszkonyás, óriáskalapu, lehetetlen formára alakított asszonyok állottak a koporsó mellett s úgy festettek mint egy élclap színes melléklete. Cimnek oda illet volna: „Dívatkirálynők az asszonyiség ravatalánál.”

Könnyű megilletődés, komolyság volt az arcokon, mikor részvétüket fejezték ki az apának, Katóka egyetlen hozzátartozójának. Amennyire a nagy kalapoktól lehetett, halkán váltottak néhány szót egymással. Szörnyülködtek, sajnálkoztak s magukban örvendeztek, hogy nem az ő családjukban történt az eset és tovább mentek abban a meggyőződésben, hogy itt is eleget tettek a kötelességnek.

A zárt szoba hervadó virágillattal terhes levegője után megkönnyebbülten vettek lélegzetet a mint kiértek a szabadba s fecsegték, dicsérték egymás kalapját, szabóját, kicséréltek egy pár címet, bucsuzkodtak és igyekeztek magukról lerázni azt a kis keblemel hangulatot, a mi a konvencionális látogatás alatt a lelkükre, — mint valami nehéz fojtó őszi köd szállott, — de a mi gyorsan, nyom nélkül eltűnt, a forró májusi napsugárban.

Az apa meg csak hordta tovább a virágokat Katókának, mind, mind az utolsó szálig. A házat körülvevő kert már pusztá volt. A szomorú szobában haldoklott a sok rózsza, jácint szegfü s a többi virágcsoda.

Élvezettel tépte, tördelte az erős, buján nőtt virágokat. Bosszút akarva állni a természetben, a sorson, a mely őt az egyetlen örömetől, esenevész kis virágától — és mindentől a mi lelkének kedves volt — megfosztotta.

A tudós tanár, a ki mindig az életnek az igazi értelmét kereste, kutatta, már másodszor állott tehetetlen bánatban, virágos ravatal mellett.

Mikor Katóka a világra jött, egy kedves, egyszerű, lelkiszépségeiért élő asszony bucsuzott el tőle örökre. Maga helyett itt hagyva az apának azt a gyámoltalan kis csöppséget, a kit ő akkor — most keserű önváddal gondol rá — szinte gyűlölettel fogadott és idegen kezekre bízott.

A férfi brutális önzése nyert e kifejezést a gyűlöletben, vagy a nagy fájdalom tompította el az érzéseit? Maga sem tudta. De futott menekült a pusztasággá vált otthonból s őt hosszú esztendeig hurcolta bánatát, egyik világrészről a másikba. Kutatta, kereste magyarázatát annak a nagy litoknak, mely cselekvéseinknek fonálát kezében tartva, mint a bábszínház élettelen figuráit ráncigál bennünket ide, oda s a „véletlen” ez a nagy regénygyáros, olyan helyzeteket teremt a számunkra, hogy kacagnunk kell rajta . . . És mi kacagunk — de a szemünkből könnyek peregnek és fájón, keservesen hullanak megsebzett lelkünkre.

A büszke vár, a melybe magunkat életünk kezdetén kevélyen, dacosan, telve reménnyel — a legnagyobb bolondító az élet

iránt — beszállásoltunk, egy ismeretlen külső vagy belső támadástól meginog és mi csak a romok felett kesergünk, ha ugyan elég szerencsések voltunk ép bőrrel menekülni, az összeomlás pilanatában. Van a ki oda vész. De a legtöbb új várat épít a törmelékekből. Talán még szebbet, nagyobb mint az ifjúkor alkotása volt. Több körültekintéssel, biztosabb alapokra. És megint áll a büszke palota. Csak mintha a gazda nem volna a régi. A büszke várur alázatos lakóvá vedlik és a nagy uzsorással kiegyezik, — természet szerint kisebb-nagyobb percentre, — hogy szerényebb méretekre tervezett üzletét megalapíthassa.

A fájdalom enyhülésével, — a nagy kiegyezés után, — a tanár is visszatért elhagyott otthonába, a hol a sápadt, vézna, koravén Katóka, mint egy élő szemrehányás fogadta.

A megdöbbenés pillanatában az apa megígérte önmagának, hogy kárpótolja a gyermeket a ridegségéért és nem lesz más célja életének, mint leánya boldogsága.

Az idegenek között nőtt gyermek csodálkozó hálával fogadta az apai szeretet kitérőit, nagy ragaszkodással viszonzta azokat, s a tanár megtalálta azt a nyugalmas derűt, amit ő öt éven át hasztalan keresett.

Amint elvonulniak előtte a múlt emlékei és üres tekintet el fáradtan, könnytelen szemekkel bámul a gyertyalángba, észre sem veszi, hogy egy csöppség a szomszédban lakó ügyvédék Évikeje tipeg a szobába, meztelen gömbölyű karjaival életerős duzzadó piros arcával, villogó fekete szemeivel mint a szép, erős, ragyogó életet képviselné a hervadó haldokló világban.

Csodálkozástól nagyra nyitott szemekkel bámulja a sok virágot, a Katóka fehérselyem ruháját az égő gyertyákat a keszurokat, a jövő-menőket, akik mind Katókát nézik, s a gyermek nagy, keserű irigységet érez szívében. Olyan fájó irigységet, a melyet csak gyermekek érezhetnek, akik még nem tudhatják, hogy minden dicsőségnek értékén felül nagy az ára.

A gyermek nagyot, mélyet sóhajtott és a tanár figyelmes lett a hangjára. Főlemelte a gyermeket és suttogva mondta: Bucsuzz el Katókától, mert ő elmegy, nem látod többé soha.

A gyermek csak nézte a csipkés ruhát. A kibontott szőke haját, a szép csipke terítőt, kezében az ezüst keresztet a melyet ő nem kapott és tulárdt szívében a féltékeny irigység és a parányi „asszonypalánta” az ügyvédné szép cicomás kis Évikeje sirva, durcásan menekült haza és keserves sirások közt feküdt le kertjükben a puha zöld pázsitra.

Az ő kertjük is a házuk előtt volt, mint a Katókéé és csak a vasrács választotta el egymástól, amelyen át látta a nagy pusztítást, mit a Kato kedvéért műveltek és nem tudott megnyugodni a sorsában.

Eddig mindig neki volt a szebb kalapja, a csipkésebb ruhája, több képecskéje, a mamája százszor is mondta, hogy ő szebb is erősebb is mint Katóka és most mégis neki van selyem ruhája, sok virágja, ezüst keresztje és lesz neki gyönyörű szép temetése és neki ebből semmi sem lesz. Miért is nem tudott ő leesni, most ő feküdne a

virágok között és ő róla mondanák: szegény szép leánya.

Egyszer csak minden átmenet nélkül ragyogóvá vált a gyermek arca. Könnyek ragyogtak még szép fekete szemében, de a szája, az az édes kis piros száj már kacagásra állott és a gödröcskék pajkosan nevetgéltek a kedves gyermekarcon.

Kémlelve nézett a lakás felé. Az anyja nem volt otthon, s nagy örömmel látta, hogy a szakácsné is átszaladt a tejszarnokba. Az övé volt a kis kert birodalma. Gyorsan, az izgalomtól kipirulva kezdte tépdésni a virágokat s mire a házbeliak hazakerültek, a zöld pázsitvatonon, virágoktól elborítva feküdt Évike, kezében egy csomó piros rózsát szorongatva, épen úgy mint Katóka, csak az eleven fekete szemek kémleltek önelégülten az utca felé, a hol a rácson kívül egész sereg iskolásgyermek állott. Nevetgéltek, csodálkoztak, hizelegtek és mindig többen, többen jöttek és öntudatlanul tömjéneztek az asszonyi hiúság csirájának.

A tanár amint véletlenül áttekintett a kertbe — erővel vitték a friss levegőre — azt hitte, káprázat tartja, csak mikor a gyermek felkapta fejét — hogy jobban gyönyörködjön a hatásba — akkor értette meg a helyzetet.

A váratlan különös látvány megrázta a tulfeszített idegzetet, nehéz zokogás szakadt fel lelkéből, s a felszabadult könnyek hullottak, hullottak a meggyőrt ember vérző szívére.

Molnár Gyula.

A kereszt oltalmában.

— Legenda. —

Hajnalodott. A poros országuton egy ifju vándor közeledett meseország felé. Erőtéljes volt a termete, parancsoló a nézése, szép, harcias és hódító az egész megjelenése.

Mikor a város alá ért, erélyesen zörgetett a kapun. Nyikorogtak a rozsdás kulcsok és a vándort bebocsájtották.

— Ki vagy te szép, ismeretlen ifju? kérdezték az örök és mi jót hoztal országunkba.

— Én az új megváltó vagyok — felelte büszkén az ifju — és élni tanítok. A merre én járok kacagássá válik a sírás, diadalkiáltássá a jajgatás, gyönyörre az élet.

Engedjétek országotokba. Tanítani akarok . . .

Az egyik örnek sokat sirt a gyermeke, a másiknak sokat jajgatott a felesége, a harmadiknak a gyönyör szó megtetszett nagyon — tehát utat engedtek az ifjunak.

És ő ment . . . Erőtéljes ifuságának tudatában büszkén és dacosan indult világhódító útjára . . . Ment — — beszélt, tanított és győzött.

Tüzes szónoklatától lángot vetett az elrejtett szikra, mely néha olyan mélyen szunnyad az emberek lelkében, hogy nem is tudnak felőle. A „szabadság“ nagy energikus vágya lobbant lángra. És a felszabadított vágyaktól mámorosak lettek az elmék és lázban égve

kövezték az ifju mester csodálatos tanításait. Nem volt többé törvény, nem volt jó, nem volt rossz, minden el lett temetve. Ácsolták a koporsókat és temettek, csak temettek . . . Minden napra jutott egy ideál halott . . . De mert a prédikációk mindig csak az újjaszületésről szóltak, az emberek nem vették észre a nagy lármában, hogy tulajdonképpen: temetnek. És örömrivalgások között végezték ki legszentebb eszményeiket. Olyan üres volt már a lelkük, mint a tüzvész pusztította tájék: de ők csak kacagtak . . . Fialat, erőteljes kacagásuktól nem lehetett hallani azt az egy-két siránkozót, a kik a régi ideálokért könnyeztek.

És nőttön-nőtt a bámulók, a követők tábora és rajongó tisztelettel vették körül a fiatal hős alakját.

És minél többen kövezték, hódító útjában, annál nagyobb lett önbizalma és annál merészebb lett tanítása.

Nem volt már közérdek, de el lett temetve az enyém-tied fogalma is. Csak az erő, a vágy uralkodott s az emberek eszeveszetten dobzódtak az élvezetekben s a szabadság féktelen orgiái közt, öntudatlanul vergődtek a leghitványabb szenvedélyek hálójában . . .

Mert az ifju prédikátor kifejejtette tanításaiból, — talán nem is tudta — hogy: korlátlan szabadság még meseországban sem lehet és az emberek feleserélik a láncokat, de meg nem semmisíthetik őket . . .

Szóval: örömmáorban éltek az emberek a gyönyörök országában. Nem őrizte senki a kaput, szabadon jöttek-mentek ki és be az emberek, a kik mesterük nyomán maguk is prédikátorok lettek és terjesztették az új hitet, az új eszméket, a mester „világmegváltó“ tanításait.

De csodálatos. Minél nagyobb lett a szabadság, annál inkább hiányzott valami az embereknek. Valami után vágytak, de hogy mi után — azt nem tudták megmagyarázni. Voltak, a kik a rég elföldelt sírokat kezdték bolygatni, eleinte kevesen és titokban, aztán mindig többen óhajtották vissza a régi bálványokat és az elégedetlenség mind nagyobb lett a „gyönyörök“ országában.

A nagy prédikátor nem beszélt már olyan tüzzel, vagy az emberek lettek közömbösebbek tanításai iránt? Nem tudni. — De mindig hiányzott valaki a hódolók seregéből és a mámor elmúltával nagyon megfogyatkozott a követők csapata.

De a kik megmaradtak, annál inkább lelkükbe vésték a tanításait és korlátlanul gázoltak keresztül mindenben, a mi útjukba akadt, hogy hozzájuthassanak ahhoz a mit megkivántak. Ha szép szóval nem; erőszakkal, rablással, gyújtogatással is. És egy éjszakán tüzlángban állott az egész ország — és a kacagás sirássá, a diadalordítás — halálhörgéssé vált.

A prédikátor, a hős, akit az elkeseredett nép halálra keresett, sebeitől vérezve szökött ki az országból és összeroskadott ott az ajtónál, ahol egyszer oly büszkén kopogtatott.

Végső erejét megfeszítve átkot szórt a népre amely így megcsufolta és fenyegetve emelte fel karjait: Várjatok, még visszafizetek.

— Csendesebben fiatalember — szólott hozzá egy hószakállu aggastyán — hiszen sebektől vérzel; jöjj velem a kőkereszt mögé, ott nem fognak keresni, én bekötözöm sebeidet. Azzal elvezette az ifjut. És a „szabadságuralom“ e véletlen menekülte eltakarta az üldözők elől a sebesültet. Az ifju a fájdalomtól nem beszélhetett, csak fogcsikorgatással válaszolt a „halált a fejére“ kiáltásokra.

— Én megyek, szólott az agg, midőn az ifju sebeit bekötözte — ott még sokan várnak reám — folytatta — az égő város felé mutatva.

— Te nem tudod mit beszélsz, szól most az ifju, de én tudom. Te bekötöztetted sebeimet, enyhítetted fájdalmamat, — megmentetted az életemet és ezért megmondom:

Az az ország ahova te menni akarsz, a pusztulás országa, a fenevadak őserdeje, a bomlottagyvak háza, a gyilkosok tanyája, az összeégettek kórháza, a tűz martaléka . . .

— Tudom hova megyek . . . válaszolt az öreg . . .

— De nem tudhatod, ha oda mész. Nézd, én a bálványuk voltam, és halálra szántak, szerettem és ők eldobnak, pedig egyszer vakon kövezték, és ma lábbal tipornak. Világot gyújtottam és ők . . .

— Az álpróféták sorsa ez fiam. Világosságot gyújtottál, de egy ország ég el benne, ismerd meg a fényénél legalább magadat. Én megyek ahová mennem kell, az ég legyen veled!

— Várj! kiáltott régi szenvedélyességgel az ifju. Ki vagy te? Te csodálatos ifju aggastyán, aki a legnagyobb nyugalommal mész az égő falak közé, hogy hideidet felkeressed. Mond ki vagy, hogy örökké áldjam és tiszteljem nevedet.

— Én a „Hit“ vagyok, felelt egyszerűen az agg, és átlépte az égő város kapuját.

Betta.

Dalaim.

*Mind úgy téptem ifju szivemből
Amit az ajkam eldalolt.
Egyik a lelkem kacagása,
Másik a lelkem sirása volt.*

*Dal volt szememben a könnyem,
Dal volt ajkamon a sóhaj
S ami kevés kis öröm ért,
Elmondtam egy röpke szóval.*

*Szegen függ már régen a lantom
Pedig könny meg volna biz' elég,
S akadna egy-két örömszakra,
Amit eldalolni illenék.*

*Szeretnék egy dalba kapni,
Olyanba, mit szivem kíván:
Tünt időkről . . . ifjuságról . . .
Csak volna még melódiám!*

Molnár Kálmán.

Hasznos tudnivalók.

A jó emésztés a jó fogaktól függ.

Rég tudott egészségi szabály az, hogy csak a jól megrágott eledelket képes az ember megemészteni. Még a legerősebb gyomor is tönkre megy, ha számára fogainkkal a táplálékot jól meg nem rágjuk, s a leggyöngébb gyomor is rendbe jön, ha kellően megrágva jut bele az étel. A táplálék megrágása, felaprózása — téppé alakulás nagy mértékben elősegíti azoknak a gyomorban szükséges oldását és a gyomornedv is könnyebben hozzájut annak minden részecskéjéhez. Éppen a szervezetben legszükségesebb cukor és keményítő 50–100-szor nagyobb mértékben választatik ki a jól megrágott ételekben, mint csak a nagyobb lenyelt falatokban.

Természetes, hogy fájós fogakkal, hiányos fogsorral ezt az erős munkát elvégezni nem bírják, — még kevésbé, ha a pót, illetőleg műfogak céljaiknak meg nem felelnek. S így a szervezetet, a gyomor megterhelése miatt s nem megfelelő funkciója miatt nem pótolja a kor és munka általi veszteségeikért.

Az illető vérszegény, satnyabeteg lesz — mely bajok oka csaknem mindig a beteg és hiányos rágó műszerekben leli okát. Azonkívül a romlott, bűdös fogakban hemzsegnek a bakteriumok, melyek a még meglevő egészségeseket is megfertőztetik, s az ily megfertőzött szájból lenyelt étel is károsan hat az egészségre. „Egy nő, akinek szép a foga, sohasem rút” mondja Jean Jaques Rousseau, a nagy író.

Minden életkorra, gyermekeknél és fiataloknál is bevállik e mondás igazsága. Lehet bármi bájos egy ifju, vagy fiatal nő, az egész varázs elmulik, ha nevető szájában hibás és betegségekkel elrutult fogakat pillantunk meg és lehelle a romló szájtól bűzös.

Külföldön már minden városban sőt faluban is, felismerve az ép fogaknak az általános egészségi állapotra való nagy fontosságát, az állam állítat fel oly fogorvosi intézeteket, melyekben a lakosság fogai kezeltenek és a hiányzókat pótoltatnak. Sok esztendő tapasztalat, számos esetben való gyakorlat, lelkiismeretes gondos kezelés, a legjobb hozzávalók kellene ahhoz, hogy valaki az egész szervezet kapuját, a száját rendbe tudja hozni. Nálunk ez irányban államilag még nem történt semmi. Csak egyetlen oly intézettel bíruuk a fővárosban, mely a miniszterium által kitüntetve, lehetővé teszi a középosztályoknak is fogaik megtartását, beteg fogaiknak meggyógyítását és a hiányzó fogaknak pótlását.

Országszerte ismeretes ezen a téren évtizedek óta dr. Batizfalvy István egt. tanár, m. tb. főorvos igazgatása alatt álló, csak külön e speciális célra berendezett és vezetése alatt álló Fogorvosi Intézete (VII., Károly-körút 3. szám), melynek megfelelő egészségügyi és szakberendezése bármely külföldi állami intézettel felveszi a versenyt, sőt azokat felül is mulja. Évek óta, mindig csak e szakmával foglalkozó mütői — gyorsan, lelkiismeretesen és a mire a főszly

van fektetve fájdalommentesen hozzák rendbe mind mütői, mind műfogászati irányban a beteg száját és a hibás, fájós fogakat, miről néhány százezer kezelés sikere tanuskodik.

Hasznos háziizerek készítése.

1. Aranyozó oldat fémek és fa aranyozására,

20 rész aranychlorid. 60 rész ciankálium, 100 rész víz, 5 rész borkő, 100 rész iszapolt kreta. Mindezt jó összekeverjük, az aranyozando fém- vagy fatárgyat eceteszeneciában jól megisztitjuk, megtöröljük, aztán 1 drb gyapjurongyot belemártunk az elkészített aranyozó folyadékba és egyenletesen rádörzsöljük. Nagyon szép fényes lesz és sohasem log megfeketedni.

2. Folyékony bronz.

10 rész fuchsint, 5 rész anilinbort 100 rész 95 százalékos alkoholban víz fürdő fölött feloldunk, aztán 5 rész benzoosavat adunk hozzá és az egészet addig főzzük, míg a keverék zöld színe világosbarna bronzszinbe megy át. Akkor a már ecetsavban megtisztított tárgyakkal úgy járunk el, mint azt az 1 szám alatt.

3. Derítőpor (bor, likőr, ecet stb. tisztítására,

10 kilógram albumin, 100 grm borkősav vas natront 170 grm timsó, és 23 kilógram 300 grm kloramonium. Használat előtt a derítőport egy kis forró vízben feloldjuk és csak aztán tesszük a szükséges mennyiséget a folyadékba.

4. Élesztő komlóval.

Egy jó marék komlót 1 liter vízben addig főzzük, míg egészen szétfő, akkor beleütünk egy tojásfehérjét, jól elkeverjük benne, 25 deka buzalisztet teszünk hozzá és 1 deka porcukrot, aztán addig gyurjuk míg tészta lesz belőle, akkor nyújtjuk ki laposra, vagdaljuk el kockákra és (minél hamarabb, annál jobb) szárítsuk meg a napon. Ha tökéletesen kiszáradt, zacskóba rakjuk és sűtéskor egy, esetleg két táblát feloldunk langyos vízben, annak a levével csinálják a kovászt. Ez az élesztő nagyon sokáig eláll.

5. Fénymaz (fekete bőrcipőkhöz.)

3 kilógramm csontszenet, 160 deka dextrint, husz deka timsót, 240 deka melaszszal, 1 kilógramm faecettel, 30 deka faclaját és 85 deka angol kénsavat, miután ezt is jól elkevertük eltörtük benne, dobozokba rakjuk meleg helyre tesszük, hogy a felületük simuljon el, ha elsimult, szellős helyre visszük hogy szikkadjon meg. Igen jó fényesítő. Ha kisebb mennyiségben akarjuk készíteni, mindennek negyed részét vesszük.

Humor.

Az orvos tanácsa.

Egy vidéki szintársulat jelentéktelen baritonistája beállit az orvosához és megvizsgáltatja szegény rekedt torkát. Kérdi az orvos szokott-e dohányozni.

— Szenvedélyesen.

Az orvos a fejét csóválja.

— Kedves barátom, — szól aztán komolyan. — Ez így nem megy tovább. Választania kell! Vagy lemond a dohányzásról, vagy lemond az éneklésről.

— Borzasztó! Mit csináljak, doktor?... Ön mondja meg, mit csináljak.

Az orvos rövid gondolkodás után felel:

— Én azt ajánlom . . . dohányozzék tovább.

Logikusan.

— Édes papa, sokat eszik az oroszlán?

— Sokat.

De a farkas az épen elég egy oroszlának, ugy-e?

— Valószínűleg.

— A farkasnak pedig elég, ha meg eszik egy rókát, ugy-e papa?

— Igen, igen, eredj játszani.

— A rókának elég egy vércse és a vércse beéri egy verébbel, nem igaz?

— De igaz, csak eredj már!

— Egy póktól jóllakik a veréb . . .

— Menj már fiam!

— Mindjárt papa, — a pók beéri egy légygyel, a légynek pedig elég egy kis méz?

— Hogyne, hogyne!

— Hát nem lehetne az oroszánt egy kis mézzel etetni és . . .

— Ha azonnal el nem takarodol, pofonváglak!

Szegénylős.

— De, kérem, nagysád, ha nem tetszik megmondani, hogy mit parancsol, lehetetlen kiszolgálnom és még ki is kapok a főnökömtől . . .

— Ké . . . kérem fehéreműt szeretnék, de nem . . . inget . . . sem . . . szoknyát . . . Es nem is felsőt . . .

— Ah, ugy? . . . Selyemből tetszik, vagy batisztból?

A legjobb hely.

Soha Magyarországon annyi verses könyv nem jelent meg, mint mostanában.

Mindenki költő manapság, még az egész fiatal ur is, akiről itt szó lesz és aki állandó udvarlója egy nagykereskedő leányának.

Egy kilesett párbeszédüket elmondjuk itt:

— Megkapta a leveletem? — kérdi suttogva az ifju.

— Meg.

— Elégette?

— Nem, eltettem.

— Az istenért! A szülei még megtalálják valahol.

— Ne féljen! Olyan helyen van, ahol senki sem keresi.

— Milyen helyen?

— A maga verseskötetében.

Helyes kérdés.

A törvényszék elnöke az egyik aszszony-tanutól egyszer szórakozottan azt kérdezte (a férfinak föltett kérdések mintájára gondolva):

Volt-e a katona?

A néne szemérmesesen lesütötte a szemét:

— Hasztalan is tagadnám, ami igaz, az igaz: volt. De most csak egy tűzoltóval élek.